

NAJSTAREJŠA SLOVENSKA REVIJA, KI ŠE IZHAJA

PLANINSKI

U E S T N I K

4
2023

130

SPD
1893
PLANINSKA
ZVEZA
SLOVENIJE

4,40 €

TEMA MESECA

**Mitja Kilar
in njegov čas**

Z NAMI NA POT

**S kolesom
po Istri**

IZ PLANINSKE ZALOŽBE – IZDELEK MESECA MAJA

ČEZ ROB, Vladimir Habjan

V petnajstih leposlovnih zgodbah so glavna tematika gorsko reševanje, alpinizem in splošne planinske teme. Opisane so zahtevne, nevarne in težavne razmere, v katerih se odvija gorsko reševanje, s tem pa je izpostavljena tudi humanitarna in prostovoljna dejavnost, ki jo vedno premalo poudarjamo. Knjiga je obenem vabilo v naravo, v gorski svet.

Format: 140 x 205 mm; 152 strani, italijanska vezava

CENA: V času od 1. 5. do 31. 5. 2023 lahko knjigo kupite po akcijski ceni s 50-odstotnim popustom: 8,45 €* (redna cena: 16,90 €*).

**DDV je vračunan v ceno. Stroške poštnine plača naročnik.*

NOVO V PLANINSKI TRGOVINI

ŠEPET SAMOTNIH STEZIC, Jana Remic

Šepet samotnih stezic je knjiga za vse ljubitelje lepih zgodb in vsega lepega v naravi, ki se zavedajo, da nam je sleherni dan podarjen, in ga želijo polno preživeti. Njeno pisanje je doživljanje narave, življenja, iskanje svobode, smisla, lepote, miru. Na vsaki stezici – na stezici življenja ali na stezici na gori. Sporoča nam, kako dragocen in vreden čudovitih doživetij je vsak dan.

Na neki način je knjiga, ki jo imamo pred seboj, mali vodniček, predvsem pa vodnik za iskanje znanih in odmaknjenih poti, lažjih in težjih ciljev.

Format: 165 x 240 mm; 164 strani, integralna šivana vezava

CENA: 22,90 €

I N F O R M A C I J E · N A K U P · N A R O Č I L A

PLANINSKA ZVEZA SLOVENIJE, PLANINSKA TRGOVINA PZS

NA SEDEŽU Ob železnici 30a, Ljubljana, v času uradnih ur
(v ponedeljek in četrtek od 9. do 15. ure, sredo od 9. do 17. ure, petek od 9. do 13. ure; odmor za malico: 10.30–11.00).

PO POŠTI p. p. 214, SI-1001 Ljubljana

PO TELEFONU 01 43 45 684 v času uradnih ur brezplačna telefonska številka 080 1893 (24 ur na dan, vse dni v letu)

PO FAKSU 01 43 45 691

E-NAROČILA trgovina@pzs.si ali spletna trgovina PZS: <http://trgovina.pzs.si>.

SLOVENSKI PLANINSKI MUZEJ

Triglavska cesta 49, 4281 Mojstrana • telefon: 08 380 67 30 • faks: 04 589 10 35 • e-naročila: info@planinskimuzej.si

IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK

Planinska zveza Slovenije

ISSN 0350-4344

Izhaja osemnajstega v mesecu.

Planinski vestnik objavlja izvirne prispevke, ki še niso bili objavljeni nikjer drugje.
123. letnik

NASLOV UREDNIŠTVA

Planinska zveza Slovenije

Uredništvo Planinskega vestnika

Ob železnici 30a, p. p. 214

SI-1001 Ljubljana

T: 01 434 56 90, F: 01 434 56 91

E: pv@pzs.si

www.planinskivestnik.com

www.pvkazalo.si

www.facebook.com/planinskivestnik

ODGOVORNI UREDNIK

Vladimir Habjan

UREDNIŠKI ODBOR

Emil Pevec (tehnični urednik), Marta Krejan Čokl, Zdenka Mihelič, Irena Mušič Habjan, Mateja Pate, Dušan Škodič, Tina Leskošek, Mire Šteinbuch

ZUNANJI SODELAVCI

Peter Šilak, Mitja Filipič, Jurij Ravnik, Miha Pavšek

LEKTORIRANJE

Marta Krejan Čokl, Mira Hladnik, Vera Šeško, Sonja Čokl, Darja Horvatič (korektorica)

OBLIKOVANJE

Mojca Dariš

GRAFIČNA PRIPRAVA IN TISK

Schwarz print, d. o. o.

Tiskano na NEO MATT papirju, Triglav papir

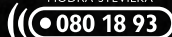
NAKLADA: 4300 izvodov

Prispevke, napisane z računalnikom, pošiljajte po elektronskem mediju na naslov uredništva ali na elektronski naslov. Posiljeni prispevkov ne vračamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi možnostmi. Mnenje avtorjev ni nujno tudi mnenje uredništva in PZS. Kopiranje revije ali posameznih delov brez privolitve izdajatelja ni dovoljeno.

Naročanje

Po pošti na naslov: Planinska zveza Slovenije, Ob železnici 30a, p. p. 214, SI-1001 Ljubljana, po elektronski pošti na naslov: pv@pzs.si ali po telefonu 080 1893 (24 ur na dan) in na naslovu: <https://clanarina.pzs.si/vestnik.php>.

MODRA ŠTEVILKA

Transakcijski račun PZS

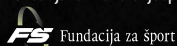
IBAN: SI56 6100 0001 6522 551

SWIFT: HDLSI22

DELAVSKA HRANILNICA D.D. LJUBLJANA

Naročnina 44 EUR, 68 EUR za tujino, posamezna številka 4,40 EUR, poletna številka 4,90 EUR. Člani PZS so upravičeni do 25 % popusta na letno naročnino Planinskega vestnika (33,00 EUR). Reklamacije upoštevamo dva meseca po izidu številke. Ob spremembi naslova navedite tudi stari naslov. Upoštevamo samo pisne odgovore do 1. decembra za prihodnje leto.

Program informiranja o planinski dejavnosti sofinancirata Ministrstvo za šolstvo in šport RS in Fundacija za financiranje športnih organizacij v RS.

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI

Mitja Kilar na grebenu Mont Blanca

Po izvirni fotografiji narisala Zoja Nagode, 1. letnik SŠOF

Uredništvo Planinskega vestnika skrbno preverja vse članke in točnost v reviji objavljenih opisov poti, ki praviloma vključujejo opozorila na nevarnosti in možne pasti obiskovanja gora. Žal pa je vsak opis vedno subjektiven, poleg tega se objektivne težave na terenu lahko spreminjajo iz dneva v dan, celo iz ure v uro. Zato uredništvo revije in Planinska zveza Slovenije ne moreta prevzeti nobene odgovornosti za morebitne poškodbe ali materialno škodo, ki bi jih utrpeli kdorkoli zaradi hoje in plezanja po gorah po navodilih iz te revije.

Modrost prvopristopnikov

Te dni sem končal intervju z Žigo Oražmcom, obetavnim mladim alpinistom in nekdanjim smarovcem.¹ Moram priznati, da sem se ob pogovoru s tem iskrivim plezalcem, ki ima očitno vse stvari, s katerimi se ukvarja, urejene tudi v svoji glavi, dobro zabaval. Na vprašanje, ali gresta skupaj družina in vrhunski alpinizem, je prav posrečeno odgovoril: "Gresta, itak. Tisti, ki pravi, da ne, ima napačno punco." Med drugim sem ga vprašal tudi o starejših plezalnih generacijah in odgovor me je zelo presenetil. Žiga pravi, da so bili stari alpinisti boljši, kot so zdaj: "Več je bilo tistih, ki so imeli pogum za poseganje po še nepreplezanih smereh, bolj ko ne tudi po himalajskih vrhovih in stenah. To je bilo popularno, zdaj pa so bolj popularni varni cilji in nižje stene. Sploh z vidika, da nisi ves čas toliko na meji. Čedalje manj odprav gre v zelo težke stene." In še nekaj se me je dotaknilo v njegovi iskrenosti: "Lažjih smeri se lotevam tako, da preberem opis. V steni potem nikoli več ne pogledam skice. Pač greš in "bereš" steno. Postavljaš se v vlogo prvopristopnika, ki je tu plezal še v gozdarjih. Kam bi šel jaz, če bi bil prvič v tej smeri, in to v gozdarjih?" Le kdo še danes razmišlja tako? Ravno zato v *Vestniku* predstavljamo tudi t. i. stare generacije, "ekstremiste", ki so nekdanj premikali meje težavnosti in so nam lahko danes za zgled, čeprav so že v letih ali so se že poslovili. Ti ljudje so morali poleg sten premagati tudi mnoge druge ovire, ki so v času po drugi svetovni vojni stale na njihovi poti proti svetovnim alpinističnim velesilam. Poleg tega niso imeli takih pogojev, kot jih imamo danes – od opreme do logistike. Kot pravimo v tokratni temi meseca, so bili to plezalci, ki so z vztrajnostjo in predanostjo kljub nasprotovanju starejše generacije začrtali smer razvoja slovenskega in jugoslovanskega alpinizma v prihodnosti. Mitja Kilar je bil eden izmed njih, pa tudi eden od štirih avtorjev enega prvih plezalnih vodnikov *Plezalni vzponi. Vzhodne Julijske Alpe*, iz leta 1954, ki je bil dolga desetletja pravzaprav edini vodnik na trgu in ga je uporabljalo več generacij. Žiga slovi kot plezalec, ki je v vseh zvrsteh plezanja, od balvanov pa do lednih smeri dosegel visoko raven težavnosti. Smo v aprilu, ko je dan že dovolj dolg za resne ture, in smo sredi meseca, ki je za nas hribovce pravzaprav še kako zanimiv. Zimska sezona je še vedno aktualna, v gorah so zimske razmere, lahko pristopamo na vrhove, tudi plezamo, čeprav lednih slapov ni več prav veliko. V dobrih razmerah se pleza tudi na vrhove nad tri ali štiri tisoč metrov, kjer snežišča omogočajo hitre in varne vzpone. V polni meri je še vedno sezona za turne smučarje, tudi tiste, ki se podajajo v višine čez tri tisoč metrov. Po drugi strani pa je v dolinah že prava pomlad, toplo je, kar pomeni, da imamo vse možnosti za športno plezanje, ponekod tudi

¹ SMAR, slovenska mladinska alpinistična reprezentanca.

za večraztežajne smeri. Seveda manjka plezanje v kopni skali, kar pa za tiste najboljše sploh ni ovira, kar pogledimo odmevni solo vzpon čez Čopov steber, ki ga je nedavno opravil izredni Gašper Pintar. Po tretji strani pa je april lahko tudi zahrbtn. Temperature že toliko narastejo, da je ozračje bolj turbulentno, kot je bilo v času sušča, kar pomeni, da lahko pričakujemo tudi močne padavine z nevihtami in bogato snežno bero. Sneg pa je običajno južen, moker, torej težek in spet nevaren za plazove. V spominu imam več hudih ur, ki so povzročile nesreče. V času, ko sem bil glavni piarovec pri GRZS, smo bili ravno aprila priča tragediji dveh mladih plezalcev v Mangartu, čemur je botrovalo nenadno in hudo poslabšanje vremena s silnimi snežnimi padavinami. Te dni smo bili priča odmevni nesreči v steni Male Mojstrovke, na srečo brez žrtev. "Žrtve" pa bodo očitno še prišle na vrsto, ne toliko zdravstvene, temveč kakšne druge, na primer tiste o ločevanju alpinizma, gorskega reševanja in vodništva. Ko se odpravljamo v gore aprila, imejmo torej v mislih modrost prvopristopnikov, iskričnost mladih in pamet pri izbiri sopotnikov ali soplezalcev, seveda tudi vodnikov. Srečno!

Vladimir Habjan

UVODNIK

1 **Modrost prvopristopnikov**

Vladimir Habjan

MITJA KILAR IN NJEGOV ČAS

4 **Čas "ekstremistov"**

Jure K. Čokl,
Kazimir Drašlar - Mikec

MITJA KILAR IN NJEGOV ČAS

7 **Postavljanje novih standardov**

Jure K. Čokl,
Kazimir Drašlar - Mikec

MITJA KILAR IN NJEGOV ČAS

10 **Žlahtne sledi**

Kazimir Drašlar - Mikec

MITJA KILAR IN NJEGOV ČAS

12 **Ozri se h goram, od koder prihaja pomoč**

Vita Kilar

KROŽNE POTI

14 **Sreča je v majhnih stvareh**

Anja Klančnik

INTERJU

20 **Rajko Lotrič**

Marta Krejan Čokl

ZGODOVINA ORGANIZIRANEGA PLAMINSTVA

24 **Podružnice DÖAV na Slovenskem**

Marija Mojca Peternel

KOLUMNA

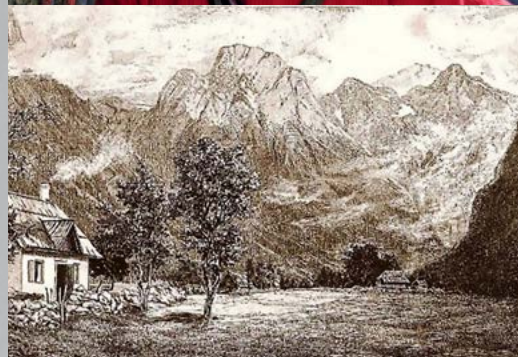
30 **Eno samo jamranje**

Klemen Belhar

ŠIRIMO OBZORJA

32 **Pse na vrvice, kakce pa v dolino**

Mateja Pate

Z NAMI NA POT

34 Učka in porečje Raše

Tomaž Hrovat

ZDRAVJE

41 Higijenske in prehranske navade gornikov

Damjan Slabe, Eva Dolenc Sparovec, Mojca Jevšnik

ZGODBE IZPOD HIMALAJE

48 Najvitkejša gora

Matjaž Čuk

UZPON

52 Mumije na Snežniku

Franci Horvat

DOŽIVETJE

56 Po zgornji ali po spodnji

Anton Štibler

MLADI IN GORE

59 Neustrašni gorski učenjaki in Gorski kuri najboljši

Po objavah v medijih priredil Emil Pevec

TEKMOVALNO LEDNO PLEZANJE

60 Zadnja tekma to sezono

Marta Krejan Čokl

DOŽIVETJE

64 Še ena kljukica

Vid Legradić

ALPINIZEM

66 Rašiški tabor lednega plezanja

Anže Slatinek

ČLANI UREDNIŠKEGA ODBORA

68 Marta Krejan Čokl

69 NOVICE IZ VERTIKALE

71 LITERATURA

72 PISMA BRALCEV

73 PLANINSKA ORGANIZACIJA

75 U SPOMIN

**USEBINE USEH
PLANINSKIH VESTNIKOV
OD LETA 1895 DALJE NA
WWW.PUKAZALO.SI**